

Деякі автори вважають, що значна кількість показників, які характеризують фінансовий стан підприємства у різних його аспектах, часом не дозволяє скласти цілісне уявлення про дійсний стан справ. Це зумовлює необхідність здійснювати комплексну інтегровану оцінку фінансового стану. Для цього доцільно використовувати систему коефіцієнтів, яку можна поділити на такі групи: коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти фінансової стійкості, коефіцієнти якості активів, коефіцієнти ефективності використання активів, коефіцієнти прибутковості. Слід також зазначити, що на сьогоднішній день у літературі не визначено поняття фінансового стану галузі.

Михайлов М. Г. зазначає, що до показників, які визначають і відображають фінансовий стан галузі можна віднести: виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) по галузі, фінансові результати діяльності, рентабельність по галузі, дебіторську заборгованість, кредиторську заборгованість, збитковість підприємств, податкову заборгованість, заборгованість по заробітній платі.

Клочан В. П. у своїй роботі пропонує методiku діагностики фінансового стану підприємства методом коефіцієнтів із подальшою бальною оцінкою кожного з них. В основі методу лежить розрахунок трьох показників ліквідності (платоспроможності), коефіцієнта автономії й рівня рентабельності активів; порівняння їхніх значень із нормативами і бальна оцінка кожного з п'яти показників. За сукупною кількістю балів проводиться діагностика фінансового стану підприємства [6]. Перевагою цього методу є простота його застосування та використання загальноприйнятих показників, які мають обґрунтовані нормативи.

Слід пам'ятати, що для визначення і порівняння рівня фінансового стану галузей економіки можна використовувати єдиний показник, який дасть можливість ідентифікувати рівень фінансового стану галузі порівняно з іншими. Інтегральний індекс фінансового стану економічної галузі можливо оцінювати по заборгованості та фінансових результатах від діяльності.

Управління фінансовим станом сільськогосподарських підприємств потребує оптимізації рівня його фінансового потенціалу. При управлінні структурою фінансових ресурсів слід використовувати методику аналізу, які враховують специфічні галузеві особливості підприємства такі як сезонність виробництва, конкуренції на ринку. Збільшення фінансового потенціалу здійснюється для забезпечення якісних змін у складі інших елементів економічного потенціалу, що забезпечує нові можливості для економічного зростання підприємства.

Науковим результатом даного дослідження є систематизація особливостей аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств та обґрунтування раціональності визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану. Перспектива подальших наукових досліджень у даному напрямі полягає в розробці методик визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану аграрних підприємств.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Економічний аналіз : навч. посібн. для студ. вищих навч. закладів спеціальності 7.050.106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 680 с. 2. Мішина С. В. Аналіз у галузях виробництва та послуг : навч. посібн. / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 240 с. 3. Жидяк О. Р. Фінансовий стан та вдосконалення контролю за фінансовими показниками аграрного підприємства / О. Р. Жидяк // Вісник Таврійського державного аграрного університету. – 2011. – № 10. – С. 138–142. 4. Демченко О. В. Фінансове оздоровлення сільськогосподарських підприємств / О. В. Демченко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 2. – С. 289–298 5. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с. 6. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства / В. П. Клочан, В. Ф. Клочан, Н. І. Костаневич та ін. // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 54–55.

Вишнівецька А. А.

УДК 657.3:657.62

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Анотація. Розглянуто сутність та особливості аналізу діяльності бюджетних установ. Уточнено теоретичні засади аналізу, а саме мету, завдання, перелік методів і прийомів аналізу діяльності бюджетних установ.

Аннотация. Рассмотрены сущность и особенности анализа деятельности бюджетных учреждений. Уточнены теоретические основы анализа, а именно цели, задачи, перечень методов и приемов анализа деятельности бюджетных учреждений.

© Вишнівецька А. А., 2014

Annotation. A research into the essence and characteristics of budget institution performance analysis was conducted. Theoretical foundations of the analysis, namely the purpose, objectives, methods and techniques for the analysis of budgetary institutions were specified.

Ключові слова: бюджетна установа, методика, державний сектор, бюджетні кошти, дохід, економічна діяльність, фінансування, кошторис, господарська діяльність, невиробнича сфера, загальний фонд, спеціальний фонд, показники.

Поняття реформування економіки України, її нормативно-законодавчої бази, через перегляд сформованих підходів до визначення цілей обумовило необхідність систематизації та вдосконалення методів мобілізації та ефективного використання бюджетних ресурсів, зумовлює вдосконалення механізмів управління бюджетними установами. Суб'єкти господарювання бюджетної сфери задовольняють соціальні, культурні та інші потреби суспільства шляхом фінансування їх діяльності за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, які надаються їм безповоротно, тому виникає об'єктивна необхідність ефективного управління рухом бюджетних коштів та майна, придбаного за їхній рахунок.

Складність проведення аналізу господарської діяльності цих організацій полягає у відсутності загальної методики визначення показників, у різноспрямованості та специфікації економічної діяльності, розмірах організацій, недосконалості законодавчої бази України та недоступності статистичних даних. Цій проблемі приділяли увагу такі вчені, як: Юрій С. І., Александров В. Т., Дем'янишин В. Г., Атамас П. Й., Якутка А. М., Шелепов А. П., Буздуган Я. М., Опарін В. М., Лемішовський В. І., Свірко С. В. та ін. Метою їх дослідження є уточнення теоретичних засад аналізу діяльності бюджетних установ.

Ефективність управлінських рішень досягається лише при чіткому плануванні, раціональній організації системи бухгалтерського обліку, оперативному контролі та здійсненні факторного аналізу, що забезпечить цільове та ефективне використання бюджетних коштів. Ці питання набувають більшої значущості при наближенні національної системи бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів обліку та звітності, вдосконалення нормативної та законодавчої бази, реформування та реорганізації виробничо-господарських процесів.

Бюджетні установи є первинною ланкою галузей невиробничої сфери, де щоденно відбуваються численні господарські операції, що вносять зміни до складу та розміщення господарських засобів і джерел їх утворення, використання яких потребує ретельного контролю.

Органи державного сектору – це суб'єкти господарювання, що використовують в своїй діяльності державне майно або щодо діяльності яких держава має право вирішального впливу [1].

Залежно від функцій, які вони виконують, органи державного сектору поділяються на групи, що показані на рис. 1.

Рис. 1. Класифікація органів державного сектору за функціями, що ними виконуються

Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ характеризується низкою особливостей, які впливають на методику й організацію господарської діяльності цих установ (рис. 2).

Рис. 2. Особливості господарської діяльності бюджетних установ

Метою діяльності бюджетних установ є не отримання прибутку, а надання нематеріальних послуг; нематеріальні послуги, що їх надають бюджетні установи, на відміну від будь-якої готової продукції, не є носіями матеріальної субстанції та не оприбутковуються на склад. Об'єктами аналізу діяльності бюджетних установ є господарські засоби за складом і розміщенням, за джерелами їх формування і призначенням у процесі невиробничого споживання.

Основним завданням аналізу є повне і своєчасне відображення фінансово-господарських операцій з використання бюджетних коштів відповідно до їхнього цільового призначення та визначення впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на отримання та використання фінансових результатів бюджетних установ. Вирішення цього завдання передбачає деталізацію доходів та витрат бюджетних установ, вивчення та розрахунок основних показників їх господарської діяльності шляхом визначення бюджетної класифікації, визначення призначення та змісту доходів та видатків, через ознайомлення з формуванням кошторису бюджетних установ та дослідженням основних принципів та порядку їх фінансування.

Аналіз діяльності бюджетних установ проводиться в декілька етапів, серед яких необхідно виділити [2]: загальний аналіз діяльності бюджетних установ та визначення її особливостей;

аналіз джерел фінансування бюджетних установ, визначення величини дефіциту або профіциту та факторів, що його викликали;

характеристика та систематизація показників балансу, визначення структурних зрушень;

аналіз результатів використання кошторису доходів та витрат бюджетних установ.

У процесі аналізу господарської діяльності бюджетних установ, використовують сукупність наукових методів пізнання соціально-економічних процесів і явищ, серед яких можна виділити методи наукового узагальнення, порівняння, системного аналізу (застосовуються при обґрунтуванні необхідності поєднання соціальних, специфічних і економічних заходів із метою ефективної організації державної системи й підвищення якості послуг, що надаються організаціями); економіко-математичні методи (застосовуються при розробці моделей аналізу кошторисних видатків установи, аналізу надання послуг, аналізу накладних витрат на одиницю послуги); методи технічного, графічного, порівняльного, статистичного аналізу (використовуються при розробці пропозицій щодо планування послуг та при обґрунтуванні стратегії ефективного управління організацією).

Усі методичні прийоми, що застосовуються в аналізі діяльності бюджетних установ, відображають рух інформаційних потоків у системі управління ними. Теоретичні засади аналізу діяльності бюджетних установ знайшли відображення на рис. 3.

Рис. 3. Теоретичні засади аналізу діяльності бюджетних установ

Науковими результатами даного дослідження є уточнення теоретичних засад аналізу діяльності бюджетних установ. У перспективі вдосконалення методично-понятійного апарату аналізу господарської діяльності бюджетних установ дозволить визначити основні, узагальнюючі та специфічні показники, що характеризують та/або притаманні цим організаціям.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Антологія бюджетного механізму : монографія / под ред. С. І. Юрія, В. Г. Демянишина, Я. М. Буздугана. – Тернопіль : Економічна думка, 2001. – 250 с. 2. Александров В. Т. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах : навч. посібн. / В. Т. Александров. – К. : АВТ лтд, 2004. – 387 с.

3. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом Державного казначейства України від 25.11.2008 р. № 495 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 8. 4. Основи обліку в бюджетних установах : підручник / П. Й. Атамас, А. П. Шелепов, А. М. Якутка. – Центр навч. літ. – К., 2005. – 288 с. 5. Свірко С. В. Бухгалтерський облік в бюджетних установах: методологія та організація / С. В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2006. – 244 с. 6. Опарін В. М. Бюджетна система : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / В. М. Опарін, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк. – К. : КНЕУ, 2000. – 208 с. 7. Бюджетні установи: Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посібн. / за ред. В. Лемішевського. – Львів : Вид. "Інтелект-Захід", 2008. – 1119 с.

УДК 339.37(477)

Валєжна М. С.

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Анотация. Здійснено аналіз розвитку вітчизняної роздрібної торгівлі, визначено основні чинники, що впливають на її розвиток та напрями подальшого розвитку роздрібної торгівлі в Україні.

Аннотация. Осуществлен анализ развития отечественной розничной торговли, определены основные факторы, которые влияют на ее развитие и направления дальнейшего развития розничной торговли в Украине.

Annotation. Analysis of the development of the domestic retail trade is done, the major factors that influence its development and further retail trade development trends in Ukraine are determined.

Ключові слова: роздрібна торгівля, підприємство, економіка, споживач, товарообіг, аналіз, кількість підприємств, загальний обсяг продажів.

Роздрібна торгівля є тією невід'ємною частиною національної економіки, яка свідчить про економічне зростання через динаміку споживчих витрат. Посттрансформаційний етап розвитку економіки, що відбувається й у роздрібній торгівлі, сприяє розвитку найбільш популярних і прибуткових напрямів, оминаючи формування й підтримку так званих соціальних мереж. Крім того, територіальне розміщення й розвиток роздрібної торгівлі має певні проблеми, які потребують вирішення [1, с. 216–223].

Висококонкурентне середовище, зниження рівня лояльності споживачів, розширення власної мережі, поява нетрадиційних каналів збуту, динаміка асортиментного ряду, ускладнення відносин із кредиторами й поставачальниками – все це потребує від роздрібних операторів України більш точних управлінських рішень і радикального скорочення часу на їх прийняття. За останнє п'ятиріччя населення скоротило обсяг споживання, купує більш дешеві товари, у тому числі на ринках, задовольняє свої потреби за рахунок особистих підсобних господарств. Це відбулося внаслідок знецінення грошей і значного зростання цін на товари та послуги.

Дане питання розглядали такі вчені, як: Азарян О. М., Мазаракі А. А., Голошубова Н. О., Саркісян Л. Г., Апопій В. В., Омелянович Л. О. [2; 3]. Роботи цих та інших науковців дозволяють вирішувати широкі проблеми теоретичного та прикладного характеру, а саме тих, що пов'язані з функціонуванням торговельних підприємств. Однак для повноцінного інформаційного забезпечення ефективного управління торговельними підприємствами доцільним є детальніше дослідження сучасних тенденцій та чинників розвитку роздрібної торгівлі України, що й обумовило мету дослідження.

Сфера роздрібної торгівлі надзвичайно різноманітна. За частки ринку борються безліч магазинів різних типів, що торгують у роздріб, і хоча вони всі орієнтуються на продажі товарів кінцевому споживачеві, у них різні формати, розміри, політика та маркетингові стратегії. Ці підприємства роздрібної торгівлі управляються роздрібними організаційними структурами.

Тож можна дати таке визначення роздрібній торгівлі. Роздрібна торгівля – це одна із форм господарсько-торговельної діяльності, яку здійснюють суб'єкти господарювання, і водночас, форма організації товарного ринку. Вона є невід'ємною складовою внутрішньої торгівлі [4, с. 125].